kteří berni podle ustavičných rozkazů komorních chtěli vybírati. Jednotlivá města vysílala dokonce posly do jiných měst jako agitátory a uzavřela i spolky na obranu proti berni. Zmatek rostl v celé zemi a rok po zahájení sněmu, který ji odhlasoval, nezbylo králi než oznámiti, »že vybírání se odkládá, až se stavy znovu o něm dorozumí«. Pokus o českou alcavalu ztroskotal tak dokonale, že Ferdinand po tři léta nepředstoupil před sněm s novými požadavky. Dokonalé ztroskotání má asi zásluhu, že po dobu skoro jedné generace všecky návrhy na jakékoli dani nepřímé odsouzeny jako nevhodné a že teprve r. 1570 objevuje se znovu v podobě tak zv. třicátého (t. j. 30tý peníz ze všeho v zemi prodaného), který vlastně nebyl nic jiného než alcavala, z níž vyřazeno bylo zdanění pšenice a ječmene, za to ale sazby byly zvýšeny. Tresty byly přísné, každý, kdo by nějaký prodej zatajil, propadl zatajenou sumou, třicátý musil odvésti udavači a ještě měsíc seděti ve vězení, živnostníci na rok ztráceli živnostenská oprávnění. »Však přece platil jen kdo chtěl« a daň vyvolala drahotu v potravinách. Když třicátý po čtyřech létech byl zrušen, všichni si oddechli (srv. zvl. str. 8, 17, 31, 36 násl. a 128 násl. spisu). — Zajímavý jest pokus, zjistiti proporci v zatížení Čech v poměru k ostatním zemím koruny a zemím rakouským, podaný na str. 159 násl., opírající se o řadu dokladů statistických a o pohlcování berní Uhry a zeměmi alpskými. O nějaké stálé proporci v zatížení jednotlivých zemí, třeba se v pramenech o ní zhusta mluvilo, nemůže býti ve skutečnosti řeči. Menší neb větší berně odvisela jedině od síly, s níž dovedli se stavové brániti požadavkům zeměpánovým.

Funk.

Abraham Flexner: **Prostituce v Evropě.** Vědecká knihovna čsl. společnosti pro potírání chorob pohlavních. I. V Praze 1925. Přeložil Dr. K. Ulrich. Str. 380. Cena 30 Kč.

První svazek knihovny, jež má systematicky poučovati o pohlavních chorobách, je věnován problému reglementarismu a abolicionismu. Otázka je zvláště aktuální vzhledem k tomu, že právě u nás byl zákonem o potírání pohlavních nemocí z 11. července 1922 č. 241 Sb. z. a n. reglementarismus opuštěn, ač zákon tento podle slov překladatelových není zdaleka ještě důsledně prováděn. Spis byl sepsán na popud »Ústavu pro sociální hygienu« v Novém Yorku na základě dvouletého studia v různých městech evropských; k tomuto úkolu byla vybrána podle úvodních slov vydavatelů originálu osoba nestranná, která byla dříve činna v oboru docela jiném a o otázce neprojevila

vlastního úsudku. Autor nejprve vymezuje pojem prostituce, odlišuje její formy, probírá nabídku a poptávku v prostituci, nastiňuje poměr zákona k prostituci a obrací se k reglementarismu, jehož formy zevrubně vyličuje. Jeho stanovisko k tomuto způsobu řešení je rozhodně odmítavé: reglementarismus často protizákonně prostituci chrání, pro veřejný řád a pro ochranu proti pohlavním chorobám je však stejně bezcenný jako nevěstince a soustředění prostituce ve zvláštních čtvrtích. Statistické doklady a sdělení odborníků nejrůznějších zemí dodávají mínění autorovu přesvědčivosti. Jednaje o abolici správně zdůrazňuje, že abolicionismus neznamená absolutní nečinnost k otázce prostituce, ale usiluje toliko o odstranění zápisu prostitutek, ať dobrovolného či povinného, poněvadž nedovedl splniti úkolů, které byly od něho očekávány, vtiskuje zároveň nevěstce nesmazatelné znamení, které jí znesnadňuje návrat k počestnému životu. Evidenci podezřelých a zločinných živlů dovedla si policie zjednati též v zemích, kde není reglementace. Starý spor mezi reglementarismem a abolicionismem soustřeďuje se tudíž na otázku, lze-li škody způsobené pohlavními chorobami, zmírniti spíše prohlídkami a léčením zapsaných prostitutek, či tím, že se poskytne hojná příležitost k bezplatnému léčení všem nemocným. Autor podává přehled předpisů platných ve státech, kde vládne abolicionismus — pro náš zákon z r. 1922 nemalý význam mají ustanovení norského trestního zákona — a připojuje statistiku výsledků, která však dosud nedovoluje vysloviti se bezpečně o hodnotě systému. Leč stačí prokázati, že reglementace selhala, což je autorovi nepochybno.

V dodatcích jsou obsažena reglementační nařízení pařížská, berlínská, hamburská, vídeňská a zákon dánský. Překladatel k nim připojil švédský zákon z r. 1918, místodržitelský výnos pro království české z 26. listopadu 1916 a zákon z 11. července 1922 o potírání pohlavních nemocí. Dlužno litovati, že ku spisu opatřenému věcným i jmenným ukazatelem není připojen obsah, což znesnadňuje značně přehled. Jinak hoví dílo, jemuž by prospěla jen větší soustředěnost výrazová, dobře svému úkolu a poskytne i právníku, který se v praxi podobnými otázkami zabývá, cenné poučení. Staví svoje požadavky na pevné půdě pracných šetření, nikoli na metafysických úvahách. —ř